

Dakloze jongeren en begeleiding naar zelfstandigheid

Ons specifiek project ter ondersteuning van autonomie, het KAP-project (Kot Autonome Provisoire, NL: tijdelijk zelfstandig verblijf), dat meer dan 10 jaar geleden in het leven werd geroepen, blijft zich verder ontwikkelen. De vele specifieke kenmerken maken het tot een uniek project dat voortdurend evolueert om zo goed mogelijk in te spelen op de huidige behoeften en vaststellingen. Het project biedt tools die zijn aangepast aan het acute en opkomende probleem van dakloosheid bij jongeren. Het project draagt er ook toe bij in het Brussels Gewest een grote leemte op te vullen op vlak van aangepaste begeleidings- en huisvestingsmogelijkheden voor dit publiek.

Voor sommige jongeren – waaronder de meest kansarme – die geen banden en steun hebben, is deze overgang naar volwassenheid synoniem met een breuk. Tijdens deze cruciale periode zullen sommigen van hen rondzwerven en soms op straat leven. De realiteiten van deze jongeren zijn zeer uiteenlopend. Velen van hen, zonder ouderlijke gezaghebbers, belanden bij het verlaten van een instelling – soms op zeer jonge leeftijd – zonder structuren en steun die op hun behoeften zijn afgestemd. Voor anderen die bij hun familie wonen is deze overgang naar volwassenheid een crisismoment dat hen ertoe brengt hun huis te verlaten. Deze breuk kan soms ook het gevolg zijn van een gezinshereniging die slecht is afgelopen of van een zwangerschap of seksuele identiteit die door de ouders niet wordt aanvaard.

2021 was een scharnierjaar; dankzij de aanwending van nieuwe middelen en de totstandbrenging van nieuwe partnerschappen heeft het project zich aanzienlijk kunnen ontwikkelen. Door de opening van zes nieuwe wooneenheden konden wij een groter aantal begunstigden huisvesten.

Meer dan 110 jongeren maakten de stap naar CEMO (Centre d'Éducation en Milieu Ouvert, NL: rechtstreeks toegankelijk opvoedingscentrum) om zich aan te melden voor het KAP-project. 24 van hen – waarvan het merendeel geïsoleerde jongeren tussen 17 en 21 jaar oud zijn – konden worden opgevangen en genieten van onze specifieke begeleiding naar zelfstandigheid. Of het nu gaat om meer functionele dimensies, het ontwikkelen van een netwerk, scholing of opleiding, vragen rond gezondheid en welzijn, het opzetten van een globale reflectie rond hun levensproject of het zoeken naar een duurzame herhuisvestingsoplossing voor de periode na het KAP-project, zijn de dimensies waaraan met deze jongeren wordt gewerkt talrijk en gevarieerd. Een groot deel van de aanvragers die niet in een van onze wooneenheden kon worden opgenomen, werd actief door onze dienst ondersteund. Voorlichting over rechten, steun bij het verwerven van een inkomen, het creëren van een actief netwerk rond de jongere, het herstellen van de banden met familie of het gezin, het creëren van een luisterruimte en het zoeken naar een andere huisvestingsoplossing zijn de belangrijkste interventies die wij met hen hebben uitgevoerd.

Er werd ook ingezet op de meer collectieve en gemeenschapsgerichte aspecten van het project. Zo zijn de oprichting van een associatief forum rond het thema “autonomie”, de ontwikkeling van nieuwe intersectorale partnerschappen en de oprichting van het

netwerkproject "Jeunes en errance "(NL: zwerfjongeren) en de vzw Macadam enkele van de hoogtepunten van 2021.

Op een meer reflectief vlak heeft de samenwerking met de kunstenares, Maria Baoli, het thema "woning als spiegel" het hele jaar door onder de aandacht gebracht. Uit deze intieme ontmoeting tussen jongeren en de fotografe bij hen thuis, kwamen verschillende vragen naar voren. De jongeren in kwestie hebben te maken gehad met geweld binnen hun gezin, werden emotioneel verwaarloosd en hun innerlijke leefwereld was niet veilig. Deze elementen, die hen maken tot wie zij vandaag de dag zijn, beïnvloeden de manier waarop zij dit nieuw hoofdstuk uit hun levensverhaal benaderen. De muren van onze transitwoningen worden als het ware spiegels en deze tijdelijke "thuis" wordt een ervaringsplaats waar zij zichzelf ontmoeten, zonder een vals gevoel van veiligheid. Hoe kunnen zij deze nieuwe fase in hun leven tegemoet treden wanneer hun psychologische constructie als individu tot stand is gekomen in sociale, familiale en emotionele contexten die vaak onzeker zijn? De woning is een houvast waarin soms moeilijk te investeren valt voor deze jongeren met een toch al chaotische achtergrond.